Valtion talousarvio 2027, StV

Päivi Topo, vanhusasiavaltuutettu
Elisa Virkola, asiantuntija
Marjut Vuorela, erityisasiantuntija

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

Ikääntyneiden ihmisten määrän kasvusta johtuva palvelutarpeen kasvu olisi huomioitava tulevina vuosina täysimääräisesti

- Vanhusasiavaltuutettu pitää huolestuttavana sitä, että hyvinvointialueiden rahoituksessa otetaan palvelutarpeen kasvusta vain 60 prosenttia huomioon vuodesta 2027 lähtien.
- Iäkkäiden määrän kasvu jatkuu lähivuosina ja erityisesti +90-vuotiaiden määrä kasvaa.

Ikääntyneiden kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon saatavuutta parannettava

- On välttämätöntä turvata nykyistä riittävämpi rahoitus näiden ikääntyneiden palvelujen järjestämiseen ja yhtä välttämätöntä on seurata tiiviisti tilanteen kehittymistä alueilla.
- Vanhusasiavaltuutettu ehdottaa lisäystä indikaattoreihin, joissa kuvataan, miten Suomessa varmistetaan vaikuttavat palvelut. Ehdotamme, että niihin lisätään tulevina vuosina niiden osuus, jotka ovat joutuneet odottamaan ympärivuorokautisen hoidon paikkaa yli 3 kuukautta.

läkkäiden väestöosuus on ennätyksellisen suuri ja edelleen kasvava, on erityisen tärkeää suunnata kaikilla tasoilla ja yhteiskunnan sektoreilla toimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Suhteessa tarpeeseen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen rahoitus on kovin niukkaa ja kokonaisuudessaan valtion myöntämä rahoitus iäkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on laskenut romahdusmaisesti viime vuosien aikana erityisesti järjestöjen osalta.

Koska järjestöjen toiminta on aina nojannut vahvasti vapaaehtoisuuteen, on vaarana se, että myös vapaaehtoistoiminta hiipuu, sillä sekin tarvitsee puitteet toteutuakseen.

Vanhusasiavaltuutettu toteaa, että tehtäessä useita sosiaaliturvan uudistuksia ja leikkauksia samaan aikaan on erityisen tärkeää arvioida muutosten kokonaisvaikutuksia niihin iäkkäisiin henkilöihin, joiden lähtötilanne on jo tavanomaista vaikeampi.

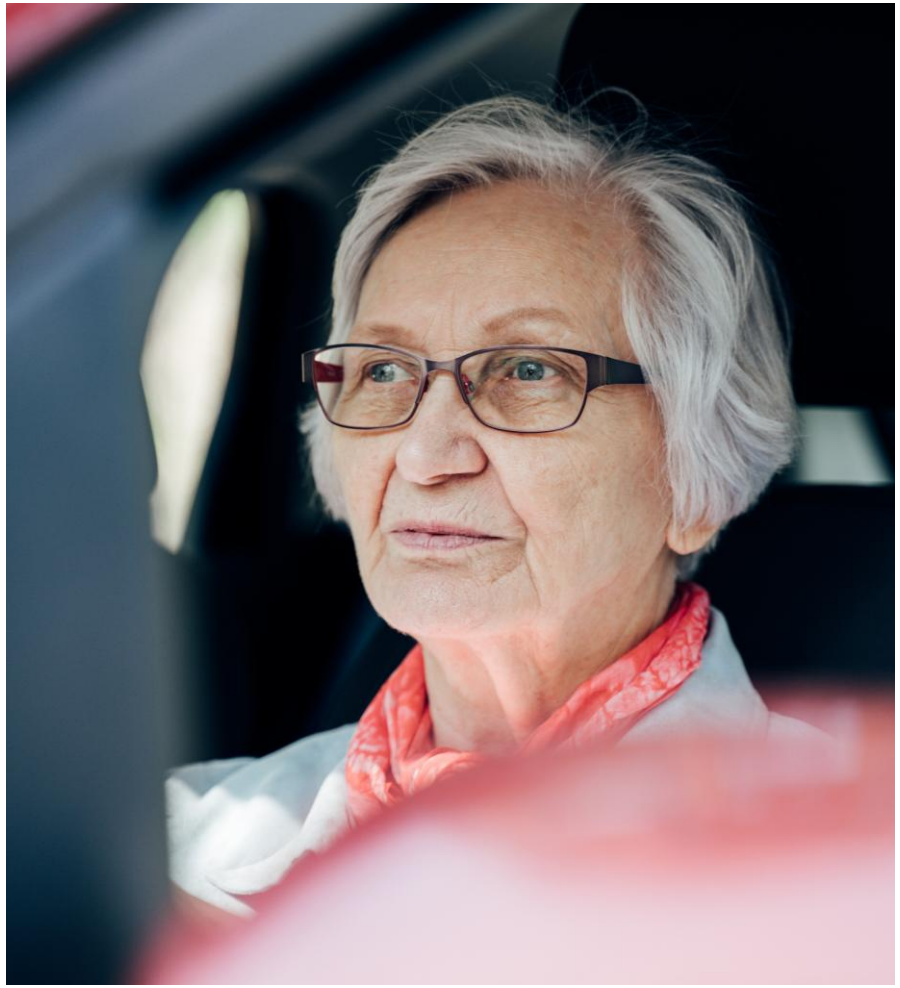
Taloudellisen niukkuuden vuoksi osa ikääntyneistä jättää hakeutumatta välttämättömäänkin hoitoon eikä ota vastaan kotona asumista tukevia palveluja.

Vakavat ongelmat yhteisöllisen asumisen kustannuksissa on ratkaistava.

- **Vanhusasiavaltuutettu korostaa sitä, että iäkkäiden tueksi tarvitaan korkeakoulutettuja sosiaalityöntekijöitä ja gerontologisen sosiaalityön palveluja**.

Iäkkäiden asema edelleen heikko digitalisoituneessa yhteiskunnassa

- Vanhusasiavaltuutettu pitää tärkeänä, että valtion talousarvioissa varattaisiin rahoitusta iäkkäiden perusdigituen toteuttamiseen ja toimiin, joilla varmistetaan digittömien yhdenvertaisuus.
- On välttämätöntä turvata muut kuin digitaaliset asiointimahdollisuudet sekä tuki sähköiseen asiointiin. Ilman näitä toimia heikennetään hoidon ja palvelujen saatavuuden tosiasiallista toteutumista kansalaisille.

Tietoa kaikkein iäkkäimmistä tarvitaan talousarviota tehtäessä

- Nyt käytetyissä indikaattoreissa ei lainkaan iäkkäimpiä mukana.
- **Vanhusasiavaltuutettu pitää välttämättömänä, että säädösvalmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan ikääntyneiden ja myös kaikkein iäkkäimpien ihmisten tilanne ja kootaan siihen liittyvää tietoa.**